

Legalitat i expropiació de les ones

El conflicte de les Illes Balears desprèn una vella coneguda olor. La tàctica seguida té molts anys d'eficiència provada en els despatxos de Madrid. Es fa una llei, més o menys passable, s'aprova amb folgada majoria al Congrés, i després el govern ja té via lliure per al seu "Plan Nacional". I tot seguit, permetre de pontificar sobre la legalitat de les seves accions.

Fa vuit anys que des de les Illes s'ha demanat la concessió de freqüències per a rebre els canals de televisió en català. Silenci administratiu. Amb el corresponent suport del Parlament balear, l'associació Voltor emprèn la iniciativa de facilitar la recepció de TV3, Canal 33 i Canal 9 a les Illes. Naturalment, s'utilitzen unes determinades freqüències a cada lloc, amb la tolerància de l'administració. Però, tot de cop, arriba Retevisión i diu que algunes freqüències són afectades pel "Plan Técnico Nacional de la TV Privada" i que s'han de destinar a les televisions privades, perquè arribin a Menorca, Eivissa i Formentera.

Un portaveu de la direcció general de Telecomunicacions justifica "l'ocupació" dient que s'havien distribuït les freqüències "d'acord amb les necessitats de les emissores legals, no pas de les il·legals". Segons aquesta interpretació, devia ser il·legal la resolució del Parlament balear donant suport i diners a la iniciativa, i deu ser il·legal la proposició aprovada per unanimitat el passat 20 de març amb la qual la Cambra balear es pronunciava inequívocament sobre la seva voluntat política de fer possible la recepció dels canals de televisió en català procedents d'altres comunitats autònomes.

¿Un conflicte entre la legalitat de Madrid i la de les Illes? ¿Una altra maniobra des del secular centralisme espanyol per a impedir la lliure circulació de la informació entre els països de l'espai català? ¿Què caldrà fer per a assolir en de-

mocràcia allò que la dictadura consolidà? Caldrà erigir fronteres polítiques reals —independència per a cada comunitat— per tal que hi sigui aplicable la normativa europea sobre televisió sense fronteres? Resulta d'un cinisme molt perfeccionat proclamar des del govern central un europeisme militant de cara enfora i continuar afermant un estat segregat pels interessos particulars d'una cultura i d'una llengua dites nacionals.

És una qüestió d'estat, sens dubte. Però, no sols una qüestió merament política. La manera com el govern espanyol s'ha anat apropiant, ha anat ocupant i distribuint un bé fins ara escàs, com les freqüències útils per a la comunicació pública, també és un afer substancialment econòmic. Apropiar-se un bé físic com les ones hertzianes té un cost i genera uns beneficis. ¿Qui paga i qui beneficia una determinada redistribució de les ones?

Els diners de Retevisión i de la caríssima operació de proporcionar cobertura a les noves televisions privades són públics. El finançament de les privades no és tampoc tan privat com diuen: tots hi contribuïm indirectament a través del sistema publicitari. De manera que al final paguem dues vegades: primer, la instal·lació i, després, els possibles beneficis de les privades. El cas del satèl·lit Hispasat mereixeria un capítol propi. Evidentment, els milers de milions d'Hispatat —60.000 segons el ministre Borrell, 126.000 segons el PP— surten de l'erari públic.

Doncs, bé, ¿quina capacitat d'intervenció hi tenim o quins beneficis socials o culturals en podem derivar, els aproximadament deu milions de ciutadans de l'espai català? Paguem els nostres impostos religiosament i amb escreix. Complim la llei com tothom. I de tornada, ens negue accés a la televisió privada, ens neguen l'accés a l'Hispatat, ens dificulten o impedeixen la circulació dels nostres programes. No és demagogia: ja Barcelona, per exemple, encara avui no podem veure el Canal 9 de la TVV! O a Menorca o a Eivissa, podran sintonitzar gairebé tots els programes d'Europa, però, si badem, es quedaran sense els de Catalunya i del País Valencià. Situació ben absurda: paguem perquè ens apropiïn.

Josep Gifreu
Comunicòleg

Justícia militar, la reforma pendent

La sentència recentment dictada pel Tribunal Suprem que va condemnar cinc soldats que a l'octubre del 1988 van cremar un company durant una quintada a la base militar de Marines (el Camp de Túria) ha tornat a obrir la polèmica sobre la personalitat dels tribunals militars.

La sala cinquena del Suprem ha revocat la sentència del Tribunal Militar Territorial de València que va absoldre un caporal i quatre soldats més, malgrat que van reconèixer haver lligat de peus i mans el soldat José Jiménez Martínez i, després de ruixar-lo amb un líquid inflamable, haver calat foc a la roba. Com a resultat li van produir cremades en el 22% del cos.

L'absolució va produir un gran escàndol i fou reconeguda fins i tot per les autoritats militars, atesa la repercussió que va tenir en plena polèmica sobre la idoneïtat del servei militar.

Si el jutge militar decideix processar l'inculpat, aquest serà jutjat per un tribunal militar territorial compost de manera mixta de membres del Cos Jurídic de l'Exèrcit i alguns militars en actiu amb comandament sobre les tropes. El fet que els jutges togats i els membres del Cos Jurídic de l'Exèrcit siguin a la vegada militars professionals dona peu a actituds corporatives que poden impedir l'administració de la justícia d'una manera independent i imparcial tal com reconeixen els articles 24 i 117 de la Constitució. Però és que, a més, els tribunals estan formats també per membres del Cos Jurídic de l'Exèrcit i altres militars professionals aliens a aquest cos.

Aquesta inclusió de caps militars en els tribunals va ser justificada a l'hora de legislar sobre la justícia militar amb l'argument que la Constitució preveu l'accés dels ciutadans a l'administració de Justícia mitjançant la figura del jurat i, doncs, permetre que persones no llicenciades en dret formessin part dels tribunals no era sinó una forma d'introduir el jurat en l'administració militar.

Aquesta argumentació és plenament improcedent, ja que al jurat, quan es legisli sobre el tema, podran accedir tots els ciutadans, militars inclosos, mentre que en els tribunals militars només poden entrar comandants de l'exèrcit de Terra i Aire o la mateixa Guàrdia Civil i capitans de corbeta en el cas de la Marina, sempre en situació d'activitat i molts d'ells amb tropes sota les seves ordres. Això genera sovint sentències escandaloses a causa de l'actitud corporativa dels qui formen part dels òrgans i tribunals territorials.

Però no és aquest l'únic aspecte criticable de la justícia militar. La seva reforma, feta amb majoria socialista, va ser molt tímida, i va perpetuar la pena de mort per temps de guerra o va preveure diferents actes d'opinió o manifestació pels quals ciutadans civils poden ser jutjats per tribunals militars, fins i tot en temps de pau. Alguns aspectes han estat modificats darrerament pels escàndols que generaven. Això es va fer amb el recentment derogat article 105 del Codi Penal Militar que permetia que es maltractés físicament el soldat si això es feia per mantenir la disciplina i l'ordre.

Però malgrat que es facin reformes puntuals d'articles polèmics, o que el Tribunal Suprem revoqui sentències dels tribunals territorials, continuarà pendent la veritable reforma de la justícia militar: la supressió dels tribunals militars i el traspàs d'aquesta jurisdicció especial als jutges de la sala penal de tribunals ordinaris, perquè siguin, així, jutges independents sense vinculacions amb l'exèrcit les persones competents per jutjar aquells soldats i caps militars que infringeixin el Codi Penal.

Xavier Rius Sant
Centre d'Investigació per la Pau